

KAMU MALI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
A STUDY on PUBLIC GOODS

Ramazan İLHAN

Okul Müdürü / T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
School Principal / T.C. Ministry of National Education
ramazanilhan0644@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8442-844X>

Makale bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Derleme Makale / Review Article
Geliş Tarihi / Date Received: 07 Mayıs / 07 May
Kabul Tarihi / Date Accepted: 20 Mayıs / 20 May
Yayın Tarihi / Date Published: 26 Mayıs / 26 May
Yayın Sezonu / Pub Date Season: Mayıs 2024/ May 2024
Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11315392>

Bu Makaleye Atıf İçin / To Cite This Article: İlhan, R. (2024). Kamu Mali Üzerine Bir Araştırma. *IJESOS International Journal Of Educational and Social Sciences* 3(1), 37-58.

İntihal: Bu makale turnitin.com yazılımınca yazar tarafından taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned with turnitin.com by writer. No plagiarism detected.

İletişim:

e-posta: editor@ijesos.com
Web: www.ijesos.com

Öz:

Kamu malları, toplumun müşterek kullanımında olan ve devlet tarafından yönetilen mülklere dir. Geçmiş devlet kavramı kadar eskidir. Bu çalışmada kamu malının tanımı, tarihi, korunması, yönetimi, sınıflandırılması, kullanımı ve yararlanma biçimlerine dair güncel yazını gözden geçirme ve literatüre katkı sağlama amaçlanmıştır. Kamu malından genel yararlanma ve buna dair ilkeler, kamu malından özel yararlanma ve buna dair ilkeler gibi konular da çalışmanın içeriğinde incelenen bazı alt başlıklardır. Kamu mallarının toplumda nasıl bir yere sahip olduğunu anlamak, bu mülklerin toplumun refahına nasıl katkıda bulunduğunu anlamakla mümkündür. Yapay ve doğal kamu malları arasındaki farklar, hizmet malları, orta mal ya da sınıfsız mal kavramları da diğer incelenen konular olup sonuç kısmında ise güncel anlaşmazlıklar ve bunlara dair öneriler getirilmiştir. Ayrıca sonuç kısmında kamu malının yönetimi ve korunması ve kamu hukuku alanında kamu mallarına dair yapılan araştırmalar ve getirilen önerilerle ilgili bazı tespitler sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamu malı, kamu, kamu hukuku

Abstract:

Public goods are properties that are in common use by society and managed by the state. Its history is as old as the concept of the state. In this study, it is aimed to review the current literature on the definition, history, protection, management, classification, use and utilization of public property and to contribute to the literature. Subjects such as general use of public goods and related principles, private use of public goods and related principles are some of the subheadings examined in the content of the study. Understanding what place public goods have in society is possible by understanding how these properties contribute to the welfare of society. The differences between artificial and natural public goods, the concepts of service goods, common goods or orphan goods are other topics examined, and in the conclusion, current disputes and suggestions regarding them are presented. In addition, in the conclusion, some findings regarding the management and protection of public property and the research conducted on public property in the field of public law and the suggestions made are listed.

Key Words: Public good, public, public law

Giriş

Söyler'e (2005) göre kamu mallarının tarihi, devletin kuruluşu ve gelişimiyle sıkı bir ilişki içindedir ve devlet, toplumun ortak çıkarlarını koruma ve kamu hizmetlerini sağlama amacıyla kurulmuş bir kurumdur. Bu amaçla, devletin doğal kaynaklara ve bunların üzerindeki hakimiyete ihtiyacı vardır. Toprak, su, orman, maden, enerji gibi kaynaklar, devletin mülkiyetinde ya da tasarrufunda olan veya kamu yararına tahsis edilen mallar olarak adlandırılır. Bu mallar, devletin egemenliğinin bir göstergesi ve güvencesi olarak kabul edilir.

Çelebi ve Yalçın (2008) çalışmalarında farklı devletlerde ve dönemlerde değişiklik gösteren kamu mallarının tarihini genel olarak üç aşamada gruplayabilmiş ve kamu mallarının oluşumu, kamu mallarının tanımı ve kamu mallarının sınıflandırılması şeklinde açıklamıştır. Bu çalışma kapsamında kamu mallarının oluşumu, devletin kuruluşu ve genişlemesi ile paralel olarak gerçekleşmiştir. Devlet, toprakları fethetmek, savunmak ve yönetmek için doğal kaynakları kullanmış ve kamu yararı için tahsis etmiştir. Kamu malı bu şekilde devletin mülkiyetinde ya da tasarrufunda olan veya kamu yararına tahsis edilen mallar olarak ortaya çıkmıştır. Kamu mallarının oluşumunda devletin egemenlik yetkisi, kamu yararı, kamu hizmeti, kamu düzeni gibi kavramlar önemli rol oynamıştır.

Işıklar'a (2023) göre kamu mallarının tanımı, devletin hukuk düzeni içinde bu mallara verdiği statü ile ilgilidir. Medeni hukukun özel mülkiyete dair kapsam dışında bırakılmış olan kamu malı, devletin egemenlik yetkisi altında ayrıcalıklı bir konuma getirilmiştir. Tanımda devletin mülkiyeti, tasarrufu, tahsisi ve koruması gibi kavramlar önemli rol oynamıştır.

Dursunoğulları (2023), kamu mallarının sınıflandırılmasını, nitelikleri, kullanım amacı ve hukuki rejimine göre farklı gruplar şeklinde önerir. Bu sınıflandırma, malların yönetimi, korunması, kullanılması ve devri gibi konularda önemli sonuçlar doğurur. Kamu malları, devletin egemenlik yetkisi altında olan ve kamu yararına yönelik faaliyetlerini gerçekleştirmesini sağlayan mallardır. Sınıflandırmaya göre, kamu malları devletin egemenlik malları, devletin idari malları, devlete ait olan özel mallar ve devlete ait ortak mallar olmak üzere dört gruba ayrılabilir.

Akkoyunlu'ya (2021) göre sınıflandırma, kamu mallarının hukuki rejimini belirlemede önemli bir role sahiptir. Çünkü, malların sınıflarına göre farklı hukuki kurallara tabi olabileceği düşünülmektedir. Örneğin, devletin egemenlik malları üzerinde özel hukuk ilişkileri kurulamaz, çünkü devletin egemenlik yetkisi sınırlıdır. Diğer yandan, devletin idari malları üzerinde özel hukuk ilişkileri kurulurken idari hukuk kurallarına uyulması gereklidir. Devletin özel malları ise devletin özel hukuk kurallarına tabidir ve üzerinde

tam tasarruf yetkisi bulunmaktadır, bu nedenle özel hukuk ilişkileri kurulabilir.

Kamu malları, devletin çeşitli amaçlarını gerçekleştirmek adına kullanılmaktadır; bu amaçlar arasında kamu yararını sağlamak, kamu hizmetlerini sunmak, kamu düzenini korumak, kamu güvenliğini temin etmek, kamu sağlığını korumak, kamu eğitimini geliştirmek, kamu kültürünü yaymak, kamu çevresini korumak gibi bir dizi hedef bulunmaktadır (Yağcı, 2020). Kamu malları, aynı zamanda kamunun sosyal, kültürel ve ekonomik hayatına katkı sağlaması bakımından kamunun ortak kullanımına açık olmaları nedeniyle önem taşımaktadır. Kamu malları, kamunun bir arada paylaştığı değerleri, kimliğini ve tarihini yansıtmaktadır. Bu malların yönetimi ve korunması, devletin ve kamunun ortak sorumluluğu altında yer almaktadır.

Yoruldu (2021), kamu mallarının yönetimi ve korunmasına dair çeşitli güncel sorun ve tartışmaları incelediği çalışmasında kamu mallarının tanımı, sınıflandırılması, tespiti, envanterinin tutulması, değerinin belirlenmesi, tahsis edilmesi, kullanılması, devredilmesi, korunması, denetlenmesi gibi konuların öne çıktığını belirtir. Kamu mallarının yönetimi ve korunmasıyla ilgili yaşanan tartışmalar arasında özelleştirme, kamulaştırma, kamunun ortak kullanımına açılma, kamunun ortak kullanımından kısıtlama, kamu mallarının uygun kullanılmasının değerlendirilmesi, korunma önlemlerinin yeterliliği, yasal ve idari düzenlemelerin güncelliği, sorumluluk ve yetkilerin netliği gibi meseleler bulunmaktadır.

Arslan'a (2020) göre kamu mallarının yönetimi ve korunması hem devletin hem de kamunun ortak çıkarını temin etmektedir. Bu mallar, devletin ve kamunun ortak değerlerini, kimliğini ve tarihini yansıtan, kamu yararına yönelik faaliyetlerini gerçekleştirmesini sağlayan ve kamunun sosyal, kültürel ve ekonomik hayatına katkıda bulunan unsurlardır. Bu bağlamda, kamu mallarının yönetimi ve korunması, devletin ve kamunun birlikte çalışması, katılımı, denetimi, bilinçlendirilmesi, eğitilmesi ve bilgilendirilmesi gibi faaliyetlerle sağlanabilir. Kamu mallarının yönetimi ve korunması, devletin ve kamunun ortak çıkarını korumak, kamu faydasını gözetmek, kamunun imkanlarını halka sunmak, kamu düzenini korumak, kamu güvenliğini sağlamak, kamu sağlığını korumak, kamunun eğitimini ilerletmek, kamu kültürünü yaymaya yardımcı olmak gibi hedeflere hizmet etmektedir.

Kamu mallarından özel yararlanma, bu malların belirli bir kişi veya gruplara belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere ayrılması anlamına gelir. Örneğin, bir okul, bir hastane, bir spor salonu, bir fabrika, bir arsa gibi kamu malları, özel yararlanmaya konu olabilir. Bu tür bir özel yararlanma için, ilgili kişinin idareden izin, sözleşme, ruhsat veya imtiyaz gibi hukuki bir ilişki kurması gerekir. Özel yararlanma, genellikle geçici, bedelli ve tekelci şartlarda

gerçekleşir. Bu temel prensipler, özel yararlanmanın temelini oluşturur. Söz konusu ilkeler şu şekilde özetlenebilir:

- Özel yararlanmanın geçiciliği ilkesi: Bu prensip, kamu mallarından özel yararlanmanın sürekli olmadığını, belirli bir süre ile sınırlı olduğunu ifade eder. Özel yararlanma, idarenin verdiği izin veya sözleşme ile belirlenen süre kadar devam eder. Belirlenen süre sonunda, özel yararlanma sona erer ve kamu malı tekrar idarenin tasarrufuna geçer. İdare, özel yararlanma süresini uzatabilir, kısaltabilir veya iptal edebilir. Örneğin, idare bir arsayı bir şirkete 49 yıllığına kiraya verebilir, süre bitmeden önce yenileyebilir, süreyi kısaltabilir veya kira sözleşmesini feshedebilir (Yumuşak & Aydın, 2005).
- Özel yararlanmanın bedelliği ilkesi: Bu prensip, kamu mallarından özel yararlanmanın karşılıksız olmadığını, belli bir bedel karşılığında gerçekleştiğini belirtir. Özel yararlanma, idarenin verdiği izin veya sözleşme ile belirlenen bedeli ödemeyi gerektirir. Bedel, kira, ücret, aidat, harç, vergi gibi çeşitli adlar altında alınabilir. Bedel, kamu mallarının değerine, kullanım şekline, kullanım süresine, kullanım amacına göre belirlenir. İdare, bedeli artırabilir, azaltabilir veya muafiyet tanıyabilir. Örneğin, idare, sağlık hizmeti almak için bir hastaneden ücret alabilir, ücreti artırabilir, indirim yapabilir veya ücretsiz sağlayabilir (Şimşek, 2014).
- Özel yararlanmanın tekelciliği ilkesi: Bu ilke, kamu mallarından özel yararlanmanın genel yararlanmayı engellediğini, özel yararlanan kişi veya gruplara ayrıcalık tanıdığını belirtir. Özel yararlanma, kamu mallarının kullanımını sınırlar, kısıtlar veya yasaklar. Özel yararlanan kişi veya gruplar, kamu mallarını başkalarının yararlanmasına kapatabilir, engelleyebilir veya zorlaştırabilir. Özel yararlanan kişi veya gruplar, kamu mallarını kendi çıkarlarına göre kullanabilir, işletebilir, değerlendirebilir, geliştirebilir. Örneğin, idare, bir fabrikayı bir şirkete devredebilir, şirket fabrikayı kendi isteği doğrultusunda yönetebilir, üretim yapabilir, satış yapabilir ve başkalarının fabrikaya girmesini engelleyebilir (Kahraman, 2023).

Literatür taraması

Ivana & Salerno (2021), kamu mallarını bir devletin egemenlik alanı içinde bulunan ve genellikle tüm toplumun yararına tahsis edilen varlıklar olarak ifade eder. Bu mallar, genellikle kamusal hizmetlerin sağlanması, toplumun refahının artırılması veya kamu düzeninin sağlanması gibi amaçlar için kullanılırlar. Kamu malı kavramı, hukuki bir çerçeve içinde tanımlanmış ve zaman içinde çeşitli evrimler geçirmiştir.

1982 Anayasası, doğrudan kamu malı kavramına bir kez yer vermiştir. Anayasa'nın 23'üncü maddesine göre;

Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak; Seyahat hürriyeti, suç

soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek; Amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.

Kadastro Kanunu'nun 16. maddesi, kamu mallarını üçe ayırarak açıklamıştır:

Kamunun ortak kullanılmasına veya bir kamu hizmetinin görülmesine ayrılan yerlerle Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan sahihsiz yerlerden (...) tespit edilir.

Kadastro Kanunu'nun 16. maddesi, aynı zamanda kamu malından yararlanma şeklini çizen bir çerçeve niteliğindedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin tanımında bu çerçevenin esas alındığı görülür:

Doğal nitelikleri gereği herkesin ortak yararlanmasına açık olan sahihsiz mallar ile kamu tüzelkişileri tarafından herkesin ya da halkın bir kısmının yararlanmasına ayrılan orta malları ve kamu hizmeti niteliğindeki etkinliklerin konusu ve aracı olan mallar, kamu malı olarak tanımlanabilir.

Günümüzde kamu malları, genellikle anayasal düzenlemeler ve yasalarla korunan bir statüye sahiptir. Birçok ülkede, kamu mallarının tanımı ve yönetimi, kamu hukuku alanında uzmanlaşmış hukukçular tarafından incelenir ve düzenlenir. Kamu malları genellikle devletin mülkiyetinde bulunur, ancak bu mülkiyet genellikle toplumun genel yararı için düzenlenir. Kamu mallarının tanımı, yerel ve genel hukuki belgelerde ve anayasal metinlerde bulunabilir. Örneğin, ABD'de, kamu malının korunması ve kullanımıyla ilgili ana ilkeler anayasaca belirlenmiştir. Ayrıca, kamu mallarının kullanımını düzenleyen çeşitli federal yasalar bulunmaktadır (Ozansoy, 2009).

Benzer şekilde, Avrupa Birliği ülkeleri arasında, kamu mallarının tanımı ve korunmasıyla ilgili ortak standartlar belirleyen çeşitli yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Kamu malları, genellikle devlete (ya da hükümete) ait olan ve toplumun genel yararına hizmet eden varlıkları ifade eder. Bu mallar, devletin mülkiyetinde bulunur ve özel şahısların kullanımından ziyade, kamusal hizmetlerin sağlanması veya toplumun refahının artırılması amacıyla kullanılır. Kamu malları kavramı, hem ulusal (milli servet) hem de uluslararası (evrensel servet) seviyede büyük bir maddi değere sahiptir. Denizler, uzay ve çevre gibi ortak kullanım alanlarında, uluslararası hukuk kamu mallarının sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını ve korunmasını sağlamak amacıyla çeşitli anlaşmalar ve sözleşmeler içerir (Mueller, 2020).

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda yer verilmektedir. Kanunun 5'inci madde hükmüne göre, korunması gereken kültür ve tabiat varlıkları devlet malı olarak tanımlanmıştır. Buradaki kasıt kamunun özel mülkiyeti olup Kanun'da bu mallara ilişkin devir yasağı getirilmiş olup Kanun'da bu mallara ilişkin devir yasağı getirilmiş ve devlet elinde bulunmayanlar için kamulaştırma hükümleri düzenlenmiştir. Ancak

kamu mallarının devri ve kamulaştırılmaları mevcut durumda mümkün değildir.

Kamu mallarıyla ilgili sorunlar da ortaya çıkabilir. Özellikle, "tragedy of the commons" (ortak alan trajedisi) olarak adlandırılan durumda, bir kaynağın ortak kullanımının bireysel çıkarlarla çatışması durumu söz konusu olabilir (Hardin, 1968). Bu durumda, bireyler kendi çıkarlarına odaklandıkları için ortak kaynaklar sürdürülemez bir şekilde tükenme eğiliminde olabilir. Sonuç olarak, kamu malları kavramı geniş bir yelpazede incelenen ve değerlendirilen bir konudur. Hukuk, ekonomi ve çevre bilimi gibi çeşitli disiplinler bu konuda katkı sağlar.

Kamu mallarının sürdürülebilir yönetimi, toplumun genel yararının korunması ve eşit bir şekilde dağıtılması için önemlidir. Kamu malları, toplumun ortak çıkarlarına hizmet eden, genellikle devlete ait olan ve kullanımı belirli kısıtlamalara tabi tutulan varlıkları içermektedir. Bu kavram, hukuk, ekonomi ve sosyal bilimlerin kesişiminde önemli bir yer işgal eder. Kamu malları konusu, sadece hukuki ve ekonomik yönleriyle değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal adalet gibi geniş bir perspektifle ele alınmalıdır. Kamu mallarının sürdürülebilir yönetimi, çevre koruma, ekonomik etkiler ve toplumun genel refahına olan etkileri gibi konuları içeren multidisipliner bir yaklaşım gerektirir (Frischmann vd., 2019).

Toplumun genel yararı için ayrılan bu varlıkların sürdürülebilir yönetimi, eşitlik ilkesiyle birleştirilmeye çalışılır. Ancak, eşitlik arayışı, bazen kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla belirli düzenlemeler ve kısıtlamalar getirme ihtiyacını ortaya çıkarır. Örneğin, bir kamusal alanın korunması ve kontrolü için belirli kuralların uygulanması, bu dengenin sağlanmasına katkıda bulunabilir. Kamu mallarının yönetiminde toplumun katılımı, etkili bir karar alma süreci için temel bir unsurdur. Katılımcı yönetim, toplumun çeşitli kesimlerinin görüşlerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, kamusal varlıkların daha etkili ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına imkân tanır. Ancak, bu katılım süreci, çeşitli çıkarlar arasındaki dengeyi koruma zorluğunu da beraberinde getirebilir. Sonuç olarak, kamu malları konusu, sürdürülebilirlik, eşitlik ve toplumun katılımı gibi karmaşık konuları içermektedir. Bu alan, hem teorik hem de pratik düzeyde daha derinlemesine araştırmaların geliştirilmesine ihtiyaç duyar. Kamu mallarının etkili bir şekilde yönetilmesi, toplumun genel yararı ve sürdürülebilirlik ilkeleri açısından kritik bir öneme sahiptir (Réaume, 2022).

Kamu mallarının yönetimi ve korunması, kamu hukukunda önem arz eden bir başlıktır. Kamu hukuku, devletin egemenlik yetkileri altında toplumun genel yararı için var olan varlıkları düzenler ve bu varlıkların kullanımını belirler. Kamu mallarının hukuki statüsü ve yönetimi, genellikle anayasal hükümler, yasal düzenlemeler ve mahkeme kararları ile belirlenir. Birçok ülkede, anayasa veya temel yasa belgeleri, kamu mallarının tanımını ve

korunmasını içerir. Bu belgeler genellikle devletin mülkiyetinde olan kaynakları ve varlıkları belirlerken, aynı zamanda bu malların toplumun genel yararı için nasıl kullanılması gerektiğine dair prensipleri de ortaya koyar (Işıklar, 2023).

Kamu hukuku, kamu mallarının kullanımı ve tahsisine ilişkin kuralları düzenleyen özel yasaları içerir. Örneğin, bir ülkede ormanlar, su kaynakları veya denizler gibi belirli doğal kaynakların yönetimi ve korunmasıyla ilgili özel yasalar bulunabilir. Bu yasalar, kamu mallarının sürdürülebilir kullanımını ve çeşitli toplulukların bu kaynaklardan adil bir şekilde yararlanmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Madde 129). Kamu mallarının hukuki statüsü aynı zamanda mahkeme kararlarıyla da belirlenebilir. Özellikle, kamu mallarının kullanımı veya mülkiyetine ilişkin anlaşmazlıklar durumunda, mahkemeler bu konularda karar verir ve bu kararlar genellikle hukuki bir örnek teşkil eder. Bu kararlar, kamu hukuku içinde emsal oluşturabilir ve gelecekte benzer durumların çözümüne ışık tutabilir.

Kamu hukuku bağlamında, kamu mallarının kullanımı sıklıkla kamu hizmetlerinin sağlanması veya çevresel sürdürülebilirlik gibi genel yararları içerir. Ancak, bu kullanımın sınırları belirlenirken, toplumun eşitlik ve adalet ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, kamu mallarının özel sektöre devri veya kullanımının özelleştirilmesi gibi konularda da hukuki düzenlemeler ve denetim mekanizmaları önemlidir. Sonuçta kamu malları, kamu hukuku içinde geniş bir yelpazede ele alınan ve düzenlenen bir konudur. Hukuki çerçeve, anayasa, yasal düzenlemeler ve mahkeme kararları aracılığıyla şekillenir. Kamu hukuku, toplumun genel yararı ve sürdürülebilirlik ilkelerini gözeterek, kamu mallarının etkili bir şekilde yönetimini ve korunmasını sağlamak amacıyla önemli bir araçtır. Türkiye Cumhuriyeti kamu hukuku, devletin organizasyonu, yetki ve görevlerini düzenleyen temel hukuki çerçeveyi sağlar. Genellikle anayasa, idare hukuku, vergi hukuku, ceza hukuku gibi dalları içeren devletin toplumsal düzeni ve hukuk düzenini korumak için kullanılır. Bu bağlamda, kamu mallarıyla ilgili düzenlemeler ve koruma önlemleri hem Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda hem de evrensel hukuk kurallarında yer alır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, kamu mallarının tanımı ve kullanımıyla ilgili temel prensipleri belirler. Anayasa, devletin egemenlik yetkileri altında bulunan kaynakların, doğal varlıkların ve toprakların nasıl yönetileceğini düzenler. Kamu mallarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı, Anayasa'nın çeşitli maddelerinde yer alır. Bu maddeler genellikle devletin bu malları nasıl koruyacağını ve toplumun genel yararı için nasıl kullanacağını belirler. Anayasa'nın yanı sıra, Türkiye'de kamu mallarının korunması ve yönetimiyle ilgili detaylı düzenlemeler, özellikle idare hukuku kapsamında bulunur. İdare hukuku, devletin idari işlemleri ve kamu hizmetlerinin sağlanmasıyla ilgili hukuki düzenlemeleri içerir. Bu çerçevede,

kamu mallarının tahsisi, kullanımı, devri gibi konularda hukuki esaslar belirlenir (Polat & Akçakaya, 2022).

Evrensel hukuk kuralları ise genelde insan hakları, çevre koruma, sürdürülebilir kalkınma gibi konulara odaklanır. Türkiye, birçok uluslararası anlaşma ve sözleşmeye taraf olduğu için evrensel hukuk normlarına uygun hareket etmekle yükümlüdür. Özellikle çevre koruma ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı alanında uluslararası normlar, kamu mallarının korunması ve yönetimi konusunda rehberlik eder (Kanlı & Küpeli, 2021). Ancak, her ne kadar hukuki düzenlemeler mevcut olsa da kamu mallarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konularında zaman zaman uygulama sorunları yaşanabilir. Bu durumlar, idari mahkemelerde çözümlenir ve hukuki normların etkili bir şekilde uygulanması için çaba sarf etme yolu tercih edilir (Tseng vd., 2021). Sonuç olarak, Türkiye Cumhuriyeti kamu hukuku ve evrensel hukuk kuralları, kamu mallarının korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik bağlayıcı hükümlere sahiptir. Bu hükümler, devletin bu malları nasıl yöneteceğini, toplumun genel yararı için nasıl kullanacağını ve uluslararası normlara nasıl uyacağını belirler. Bu çerçevede, hukuki düzenlemelerin etkili bir şekilde uygulanması ve kamu mallarının sürdürülebilir yönetimi için çeşitli idari ve yargısal mekanizmalar devreye alınır (Kanlı & Küpeli, 2021).

Kamu mallarının tanımı, kullanımı ve korunması anayasada önemli bir yer teşkil etmektedir. Anayasa, devletin egemenlik yetkisi altındaki doğal kaynakları, toprakları ve diğer varlıkları nasıl yöneteceğini düzenlemekte olup, özellikle "Mülkiyet Hakkı"nı düzenleyen 35. madde, mülkiyet hakkının kamu yararı gözetilerek sınırlandırılabilirliğini belirtmektedir. Türkiye'de idare hukuku, devletin idari faaliyetlerini düzenleyen ve idari eylemlerine ilişkin hukuki normları içeren bir alandır. Kamu mallarının tahsisinden devrine kadar bir dizi konuda idare hukuku çerçevesinde düzenlemeler bulunmaktadır. Örneğin, idari işlemlere karşı yargı yolunun düzenlendiği idari yargı sistemi, kamu mallarının kullanımına yönelik idari kararların denetlenmesini sağlamaktadır. Joseph Raz'ın (1970) *The Concept of a Legal System* adlı çalışması, hukuk sistemlerindeki temel kavramları ele almaktadır. Bu yapıta ışığında Türkiye Cumhuriyeti kamu hukuku içindeki temel kavramları anlamak ve analiz etmek istendiğinde Raz'ın bu eserinden alınan teorik çerçeveyi kullanarak daha kapsamlı bir perspektif sunulabilir. Evrensel hukuk normları açısından, Türkiye birçok uluslararası anlaşma ve sözleşmeye taraf olmuştur. Örneğin, Birleşmiş Milletler'in "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi" ve "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme" gibi belgeler, kamu mallarının kullanımında insan haklarına saygı gösterilmesini savunmaktadır. Türkiye'nin bu uluslararası normlara uyumunu değerlendirmek, evrensel hukukun kamu malları üzerindeki etkisini anlamamıza yardımcı olacaktır.

1. Kamu Malının Tarihi

Kamu mallarının tarihi antik çağlara kadar uzanmaktadır. Antik Roma döneminde devletin toprakları, ormanları ve su kaynakları gibi kaynaklar genellikle kamuya ait olarak kabul edilmiştir. Roma İmparatorluğu'nda devletin toprakları genellikle tarım için kullanılırken, ormanlar ordu için stratejik bir öneme sahipti. Bu dönemde kamu mallarının kullanımı ve yönetimi üzerine belirli hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Orta Çağ boyunca, feodal düzenlemelerle birlikte, kamu mallarının yönetimi genellikle soylulara aitti. Ancak, Rönesans dönemi ile birlikte, kamu mallarının daha geniş bir topluluğa ait olması fikri tekrar öne çıkmıştır. Modern anlamda kamu malları kavramı, Aydınlanma Çağı'nda özellikle de J. Locke, Montesquieu ve J. J. Rousseau gibi düşünürlerin eserlerinde belirginleşmiştir. Antik Roma döneminde devletin toprakları ve ormanları gibi kaynaklar genellikle kamusal kullanıma açık olarak kabul edilmiştir. Roma İmparatorluğu'nda kamu mallarının kullanımıyla ilgili çeşitli yasal düzenlemeler ve kurallar bulunmaktaydı. Orta Çağ'da kamu malları genellikle soylulara aitti ve feodal düzenlemelerle kontrol ediliyordu. Ancak, Rönesans dönemi ile birlikte, kamu mallarının daha geniş bir topluluğa ait olması fikri öne çıktı (Dağtaş, 1999).

Kamu hukuku disiplini, kamu mallarının tarihsel evrimi, hukuki düzenlemelerin etkisi, uluslararası standartlar ve kamu mallarının korunması gibi konuları içererek önemli bir araştırma alanını oluşturmaktadır. Kamu malları kavramı, antik çağlardan günümüze kadar uzanan bir tarihsel geçmişe sahiptir ve bu malların tanımı ile yönetimi, hukuki düzenlemelerle belirlenmiş ve evrim geçirmiştir. Günümüzde, genellikle devletin mülkiyetinde bulunan kamu malları, toplumun genel yararı için kullanılmaktadır. Ancak, uluslararası düzeyde ortak kullanıma açık olan kaynaklar, uluslararası hukuk tarafından düzenlenerek koruma altına alınmıştır (Andersen, 2007).

Kamu malları kavramı, tarihsel bir evrimden geçmiş ve günümüzde anayasal düzenlemelerle güvence altına alınmıştır. Bu bağlamda, kamu malları konusu sadece hukukla sınırlı kalmamakla birlikte ekonomi, çevre bilimi ve sosyoloji gibi disiplinlerle de yakından ilişkilidir. Kamu mallarının sürdürülebilir kullanımı, çevre koruma, toplum katılımı ve ekonomik etkiler gibi konular, multidisipliner bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu mallar, genellikle devletin mülkiyetinde bulunur ve toplumun genel yararı için kullanılır. Ulusal ve uluslararası düzeydeki hukuki çerçeveler, kamu mallarının sürdürülebilir yönetimini sağlamak amacıyla önemli bir rol oynamaktadır. Kamu malları, toplumun genel yararı için ayrılmış olan varlıkları içermekte olup, bu kavram aynı zamanda mülkiyet ve kullanım haklarının sınırlandırılmasını da içermektedir. Günümüz hukuki sistemlerinde, kamu mallarının korunması genellikle anayasal düzenlemeler ve özel yasalar aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu düzenlemeler, kamu mallarının sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını, korunmasını ve yönetilmesini amaçlamaktadır. Örneğin, çevre koruma alanında, belirli bölgelerin ekosistemlerinin korunması amacıyla alınan tedbirler ve düzenlemeler bu çerçevede değerlendirilebilir. Kamu malları,

genellikle toplumun her bireyine eşit şekilde hizmet etmesi amacıyla yönetilmektedir. Bu, kaynakların adil bir şekilde dağıtılmasını ve herkesin kamusal hizmetlerden eşit bir şekilde yararlanmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Ancak, bu eşitlik ilkesi, kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlama amacıyla bazen belirli düzenlemeler ve kısıtlamalar getirebilir. Örneğin, bir halk plajının düzenli ve kontrollü kullanımı için belirli kurallar ve sınırlamalar uygulanabilir. Kamu mallarının yönetimi aynı zamanda toplumun katılımını içerebilir. Toplumun bu süreçte etkili bir şekilde yer alması, kullanılan kaynakların toplumun ihtiyaçlarına daha iyi uyarlanmasına ve daha adil bir dağılıma katkıda bulunabilir. Katılımcı yönetim, kamu mallarının sürdürülebilirliğini artırmak için önemli bir araç olabilir (Hazelkorn, 2019).

2. Kamu Malının Yönetimi

Anayasa'nın 168. maddesi, devletin ve kamu tüzel kişilerinin mülkiyetindeki malların yönetimini, denetimini ve değerlendirmesini öngörmektedir. Ayrıca, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003 tarihli ve bütçe hazırlama, uygulama, muhasebeleştirme, raporlama ve mali kontrol gibi konularda kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü düzenlemektedir. Aynı zamanda, 1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2006 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi yasalar, kamu mallarının yönetimiyle ilgili çeşitli hükümler içermektedir.

Kamu mallarının yönetimi, idari yargının da yetki alanına girmektedir. İdari yargı, özellikle resmi yönetimin icraatlerinin hukuka uygunluğunu denetleyen ve idarenin hukuka aykırı eylem ve işlemlerinden kaynaklanan zararları tazmin eden bir yargı koludur. İdari yargı, kamu mallarının yönetimi bağlamında iki yönlü bir işlev görmektedir. Bir taraftan, idarenin kamu mallarını usulsüz olarak devretmesi, kiralaması, tahsis etmesi, kullanılmasına izin vermesi gibi eylem ve işlemlerine karşı iptal davası açılabilir. Diğer taraftan, idarenin kamu mallarına zarar vermesi veya zarar verilmesine sebebiyet vermesi durumunda, idare aleyhine tam yargı davası açılarak zararın tazmini istenebilir (Özdemir, 2017).

Kamu mallarının yönetimi, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde ele alınması gereken bir konudur. Özellikle küreselleşme, teknoloji ve internet gibi faktörler, kamu mallarının yönetimini zorlaştırmakta ve yeni meydan okumalar ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle, kamu mallarının yönetimi ile ilgili uluslararası standartlar, iş birliği ve uyumun sağlanması gerekmektedir. Uluslararası düzeyde, kamu mallarının yönetimi ile ilgili en önemli kuruluş, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü olarak bilinen World Intellectual Property Organization (WIPO)'dur. WIPO, fikri mülkiyet haklarının yönetimi, korunması, teşviki ve iş birliği ile ilgili çeşitli sözleşmeler, anlaşmalar ve programlar yürütmektedir. WIPO, aynı zamanda üye ülkelere fikri mülkiyet

haklarının yönetimi ve geliştirilmesi konusunda teknik yardım, eğitim ve danışmanlık sağlamaktadır. WIPO, kamu mallarının yönetimi ile ilgili olarak, özellikle Paris Sözleşmesi, Patent İş birliği Antlaşması, Lahey Anlaşması ve Madrid Protokolü gibi sözleşmelerle ilgilenmektedir. Avrupa Birliği (AB), fikri mülkiyet haklarının yönetimi, korunması ve uygulanması konularında çeşitli düzenlemeler yapmıştır. AB, Avrupa Patent Sözleşmesi, Avrupa Birliği Markası Tüzüğü, Avrupa Birliği Tasarım Tüzüğü, Avrupa Birliği Coğrafi İşaretleri Tüzüğü gibi düzenlemelerle üye ülkeler arasında iş birliği, uyum ve denetim sağlamakta, üçüncü ülkelerle ilişkiler geliştirmekte ve fikri mülkiyet haklarının ihlaline karşı mücadele etmektedir.

3. Kamu Malının Korunması

Kamu malları, devlete ait olan ya da kamu yararına tahsis edilen varlıklardır. Bu malların korunması, kamu yararının sağlanması, kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve kamu mallarının zarar görmesinin önlenmesi açısından önemlidir (Çelik, 2015).

Kamu mallarının korunması hem anayasal hem de yasal düzeyde düzenlenmiştir. Anayasa'nın 168. maddesi, devletin ve kamu tüzel kişilerinin mülkiyetindeki malların korunmasını, denetlenmesini ve değerlendirilmesini öngörmektedir. Ayrıca, 1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2006 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi yasalar, kamu mallarının korunması ile ilgili çeşitli hükümler içermektedir.

Kamu mallarının korunması, aynı zamanda idari yargının da görev alanına girmektedir. İdari yargı, kamu mallarının korunması bakımından iki yönlü bir işlev görmektedir. Bir taraftan, idarenin kamu mallarını usulsüz olarak devretmesi, kiralaması, tahsis etmesi, kullanmasına izin vermesi gibi eylem ve işlemlerine karşı iptal davası açılabilir. Diğer taraftan, idarenin kamu mallarına zarar vermesi veya zarar verilmesine sebebiyet vermesi durumunda, idare aleyhine tam yargı davası açılarak zararın tazmini istenebilir (Özdemir, 2017).

Kamu hukuku, kamu mallarının korunmasıyla ilgili mevcut düzenlemeleri, sorunları, çözüm önerilerini ve uluslararası karşılaştırmaları araştırmaya yönelik çalışmalarla bilinir (Gözler, 2019). Bu çalışmalar, kamu yararının gerçekleştirilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılması ve kamu mallarının zarar görmesinin önlenmesi için gerekli hukuki kuralların ve mekanizmaların belirlenmesine ve uygulanmasına katkı sağlar. Özellikle küreselleşme, teknoloji ve internet gibi faktörler, kamu mallarının korunmasını güçleştirmekte ve yeni zorlukları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, kamu mallarının korunmasıyla ilgili uluslararası standartlar, iş birliği ve uyum sağlanması kritik öneme sahiptir.

Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO), fikri mülkiyete ilişkin hakların korunması, fikri mülkiyetin teşviki ve iş birliği konularında çeşitli sözleşmeleri, anlaşmaları ve programları uluslararası düzeyde yürütmektedir. WIPO, aynı zamanda üye ülkelerin fikri mülkiyet haklarını korumak ve geliştirmek adına teknik yardım, eğitim ve danışmanlık sağlamaktadır. WIPO, kamu mallarının korunması bağlamında özellikle Paris Sözleşmesi, Patent İş birliği Antlaşması, Lahey Anlaşması ve Madrid Protokolü gibi sözleşmelerle ilgilenmektedir.

Kamu mallarının korunması, uluslararası düzeyde aynı zamanda Dünya Ticaret Örgütü (WTO)'nun da yetkisi dahilindedir. 1994 yılında imzalanan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS), fikri mülkiyete dair hakların korunabilmesi amacıyla minimum standartları belirleyerek uyumun sağlanmasını teşvik etmekte ve anlaşmazlıkların çözümü için mekanizmalar sunmaktadır. TRIPS, kamu mallarının korunması bağlamında özellikle patent, marka, telif hakkı, ticari sır ve coğrafi işaret gibi fikri mülkiyet haklarını içermektedir. Kamu mallarının korunması, bölgesel düzeyde de iş birliği ve uyum gerektiren bir konudur. Örneğin, Avrupa Birliği (AB), fikri mülkiyet haklarının korunması ve uygulanmasıyla ilgili çeşitli düzenlemeleri içeren Avrupa Patent Sözleşmesi, Avrupa Birliği Markası Tüzüğü, Avrupa Birliği Tasarım Tüzüğü, Avrupa Birliği Coğrafi İşaretleri Tüzüğü gibi düzenlemeler yapmıştır. AB, aynı zamanda fikri mülkiyet haklarının korunması konusunda üye ülkeler arasında iş birliği, uyum ve denetim sağlamakta, üçüncü ülkelerle ilişkiler geliştirmekte ve fikri mülkiyet haklarının ihlaline karşı mücadele etmektedir.

Kamu mallarının korunması, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde ele alınması gereken bir konudur. Bu hem kamu yararının hem de fikri mülkiyet haklarının sahiplerinin haklarının korunmasını içerir. Bu bağlamda, kamu hukuku anabilim dalı, kamu mallarının korunmasıyla ilgili uluslararası standartları, iş birliğini, uyumu ve meydan okumaları inceleyerek değerlendirmelidir.

4. Kamu Malının Sınıflandırılması:

Kamu malı kabul edilen varlıklar arasında farklı özelliklere sahip olanlar bulunmaktadır ki bu varlıklar, yararlanma biçimlerine göre farklı açılardan sınıflandırılabilirlerdir.

4.1. Yararlanma Biçimlerine Göre Sınıflandırma:

TMK'nın 715. madde hükmü, yararlanma biçimine dayalı olarak yalnızca orta malları ve sahipsiz malları tanımlamaktadır. Ancak, AYM kararında kamu mallarına dair şu tanım bulunmaktadır:

"Kamu malları, kamu idare ve kurumlarının gerek doğrudan kullanımına ayrılmış gerekse nitelikleri veya hizmetin amacına uygun düzenlenmiş olarak kamuya tahsis edilmiş (özümlenmiş) malların tamamını ifade eder. Öğretide

kamu malları; hizmet malları, orta malları ve sahipsiz mallar olarak sınıflandırılmaktadır."

4.1.1. Hizmet Malları:

Hizmet malları, kendilerini bir kamu hizmetine tahsis edilen ve bu hizmetin temel bir unsuru olan mallardır. Bu mallar, kamu hizmeti için ortam veya araç olarak işlev görebilirler ve genellikle dolaylı bir şekilde, sağlanan hizmetin aracı olarak kullanılırlar. Bu mallar, tahsis edilmeden önce idarenin özel mülkiyetinde bulunmaktadırlar.

AYM'nin tanımına göre hizmet malları şunları içermektedir:

"Kamu hizmetlerine hizmetin parçasını oluşturacak şekilde tahsis edilen mallar hizmet mallarıdır. Üniversiteler, okullar, hastaneler, askeri kışlalar, pazar yerleri, kütüphaneler, adliye binaları, belediye binaları, hapisaneler, devlet konakları, köy odaları bu bağlamda hizmet malları olarak kabul edilmektedir."

AYM kararında vurgulanan önemli bir husus, hizmet mallarının tahsis edilirken sağlanan hizmetin bir parçasını oluşturacak şekilde kullanıldığıdır. Kadastro Kanunu'nun 16. maddesi ise hizmet mallarını şu şekilde tanımlamaktadır:

Kamu hizmetinde kullanılan, bütçelerinden ayrılan ödenek veya yardımlarla yapılan resmi bina ve tesisler (Hükümet, belediye, karakol, okul binaları, köy odası, hastane veya diğer sağlık tesisleri, kütüphane, kitaplık, namazgah, cami genel mezarlık, çeşme, kuyular, yunak ile kapanmış olan yollar, meydanlar, pazar yerleri, parklar ve bahçeler ve boşluklar ve benzeri hizmet malları), kayıt, belge veya özel kanunlarına veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine göre Hazine, kamu kurum ve kuruluşları, il, belediye, köy veya mahalli idare birlikleri tüzel kişiliği adına tespit edilir.

Bu tanımdan anlaşılacağı üzere, hizmet malları kullanıldıkları kamu hizmetine hizmet eden mallardır ve genellikle bir tahsis işlemi ile kamunun kullanımına açılmaktadır.

4.1.2. Orta Malları:

Orta malları, kamunun izin almadan serbestçe ve ortakça yararlanabileceği açık mallardır. Bu mallardan yararlanma, malın tahsis amacına uygun olarak, izin almadan gerçekleşir ve bu, olağan bir yararlanma biçimidir. Orta malının olağanın üzerinde kullanımı izne tabidir ve yoğun yararlanmayı ifade eder. Özel yararlanma, belirli bir kişiye tanınan bir hak olup yine idari izne tabidir. Olağan ve yoğun yararlanma biçimlerinde, yararlanan kişilerin başkalarının yararlanmasını engellememesi gerekir. Eğer özel bir yararlanma hakkı tanınsa, ilgili kamu malının buna göre düzenlenmesi ve özel yararlanma sona erdiğinde malın eski haline getirilmesi gerekir. Kadastro Kanunu'nun 16. maddesinde, orta malları için şu hüküm bulunmaktadır:

Mera, yaylak, kışlak, otlak, harman ve panayır yerleri gibi paralı veya parasız kamunun yararlanmasına tahsis edildiği veya kamunun kadimden beri yararlandığı belgelerle veya bilirkişi veya tanık beyanı ile ispat edilen orta malı taşınmaz mallar sınırlandırılır, parsel numarası verilerek yüzölçümü hesaplanır ve bu gibi taşınmaz mallar özel siciline yazılır. ... Yol, meydan, köprü gibi orta malları ise haritasında gösterilmekle yetinilir.

Görüldüğü gibi kanunda ortak malların kapsamı yaylaklar, kışlaklar ve meralar olarak tanımlanır nitekim bu alanlar, biyolojik çeşitliliği koruma ve hayvancılık faaliyetlerini destekleme açısından önemli doğal alanlardır.

4.1.3. Sahipsiz Mallar:

Öğretide kabul edilen kriterler, orta malları ve hizmet mallarını kamu malı olarak tanımlamada etkili olduğunu göstermektedir. Yukarıda değerlendirilen kriterlere göre; kamu tüzel kişinin elinde bulunan fakat kamunun özel malı olmayıp kamu malları arasında yer alan bir mal, ya toplumun serbestçe yararlanmasına ya da bir kamu hizmetine tahsislidir. İdare hukuku bağlamında, kamu mallarının yer almasının temel nedeni, toplumun birtakım mallardan ortak şekilde yararlanma ihtiyacıdır. Bu bağlamda, kamu malları halkın doğrudan faydalanmasına açık tutulabildiği gibi, devlet de kamu hizmetlerini bu mallar aracılığıyla sunar. Bu nedenle, kamu malları belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere tahsis edilir. Bu tahsis sürecinin ardından kamu malı, orta veya hizmet malı olarak kullanılır. Öte yandan, kamu malları konusunda bir ayırım yaparken dikkate alınan sahipsiz mallar, bu kriterlerle tanımlanamamaktadır. Bu kategori, kamu malları teorisinin belirsiz bir alanını oluşturur ve içine çeşitli varlıkların dahil edildiği bir alanı kapsar.

Sahipsiz mallar, üzerinde özel mülkiyet hakkı kurulamayan, devletin egemenliği altında bulunan ve diğer iki sınıfa girmeyen kamusal mallardır. Bu mallar, eşsiz ve yerine kolayca konulamayacakları ya da toplum için taşıdıkları önem nedeniyle devletin hakimiyeti altında bulunmaktadır.

Yargıtay'a göre "Nitelikleri yönünden kamunun yararlandığı ve tescile bağlı olmayan deniz, göl, akarsu, kumluk, kayalık, bataklık gibi yerler üzerinde imar ve ihya yolu ile özel mülkiyet kurulamaz." Yargıtay kararında özel mülkiyete konu olamayacağı ifade edilen bu yerler, kamu malları arasında sahipsiz mallara örnektir. Aynı zamanda kararda sayılan yerler, önemli habitatları oluşturmaktadır. Dolayısıyla birtakım habitatların, sahipsiz mallar olarak kamu malları rejimine tabi olduğu bu karardan anlaşılabilir. Sahipsiz malları ifade etmek için mevzuatta genellikle örnekleme yoluna gidilmiştir. Örneklemler öncelikle TMK'nın 715'inci maddesinde "sahipsiz yerler" denilmek suretiyle ifade edilmiştir. Kadastro Kanunu'nun 16'ncı maddesi de sahipsiz malları şu şekilde sıralar:

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan kayalar, tepeler, dağlar (bunlardan çıkan kaynaklar) gibi, tarıma elverişli olmayan sahipsiz yerler ile deniz, göl, nehir gibi genel sular tescil ve sınırlandırmaya tabi değildir, istisnalar saklıdır. Devletin

hüküm ve tasarrufu altında bulunan ormanlar, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, özel kanunları hükümlerine tabidir.

AYM, kamu mallarına ilişkin tespitlere yer veren kararında sahipsiz malları şu şekilde değerlendirmiştir:

“Sahipsiz mallar ise hukuki rejim bakımından birçok farklılıklar içeren, taşıdıkları farklı önemler nedeniyle, kamu malı statüsüne sokulmuş birbirleriyle ortak noktaları az olan mal kategorileridir.”

Anayasa Mahkemesi (AYM), sahipsiz mallar hakkındaki değerlendirmesinde, bu malların farklı kurallara tabi olduğunu vurgulayarak bunların kamu malı olduğunu belirtmiştir. Roma hukukunda ise sahipsiz mal kavramı bulunmakla birlikte, bu kavram henüz mülkiyet hakkı kurulmamış, ancak kurulabilecek malları ifade etmektedir. Bu bağlamda, Roma Hukuku'ndaki sahipsiz mallar; Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) ifade ettiği sahipsiz yerler ile kamu malları içerisinde yer alan sahipsiz mallardan farklıdır. Devletin tasarrufunda olan ancak tarım veya başka bir ekonomik faaliyete uygun olmayan taşlık, kaya, tepe gibi yerler için Roma hukukunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu tür yerlerin devletin egemenliği altında mı yoksa sahipsiz mal mı olduğu belirlenmemiştir. Başka bir deyişle, TMK'da ifade edildiği şekliyle kaya, tepe gibi yerler ile tarıma elverişli olmayan araziler için Roma hukukunda bir düzenleme yapılmamıştır. Sahipsiz mallar, tahsis işlemi gerektirmeyip, doğal özelliklerinden dolayı genel halkın ortak kullanımına uygundur. Diğer bir ifadeyle, sahipsiz mallardan yararlanmak için idarenin tahsis kararı alması gerekmemektedir. Sahipsiz malların, tahsis işlemine konu olmadığını gösteren bir Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (HGK) kararına göre:

Sahipsiz mallar, doğal niteliklerinin bir sonucu olarak, ayrıca bir tahsise gerek kalmaksızın doğrudan doğruya kamunun ortak kullanılmasına açık bulunan mallardır. Bir diğer ifade ile sahipsiz malların kamu malı niteliğini kazanması için herhangi bir hukuk normunun varlığına gerek yoktur. Fakat sahipsiz malların doğal nitelikleri gereği kamu malı niteliklerini kazandıkları, bir yasa hükmüne ya da örf ve âdet kurallarınca veya idari bir işlemle tespit edilebilir. Ancak bu idari işlem, tahsis işlemi gibi kurucu nitelikte olmayıp, gösterici niteliktedir.

Yargıtay'ın sahipsiz mallarla ilgili kararı, bu malların doğal niteliklerine vurgu yaparak, kendiliğinden kamu malı oluşturduklarını belirtmiştir. Dolayısıyla, akarsu, göl, bataklık gibi sahipsiz malların, idari bir işlemle kamu malı statüsüne geçirilmesine ihtiyaç duyulmamaktadır. İdarenin bu yönde bir işlemi, genellikle tespit amacını taşıyacaktır. Yargıtay, kamu malları rejimi ve tahsis hakkı gibi idari işlemlerle ilgili değerlendirmelerde bulunmaktadır. Sahipsiz mallar kapsamındaki varlıklar arasında genel özellikler azdır ve birbirine benzer düzenlemelere tabi değildir. Bu varlıklar, toplum için önemli olduklarından dolayı kamu malları kategorisine dahil edilmişlerdir. Ayrıca, sahipsiz mallar, mevzuatta dağınık bir şekilde düzenlenmiştir ve özel mülkiyet hakkına konu olamazlar. Bu özellikler, sahipsiz malları tanımlamak için

yardımcı kriterler olarak kabul edilebilir. Örneğin, belirli bir amaç için tahsis edilmemiş, mülkiyet hakkına konu olamayan ve toplum için önemli olan bir varlık sahipsiz mal olarak adlandırılabilir.

Kamu mallarına yönelik ikinci ayırım, bu malların varoluş biçimlerine göre yapılmaktadır. Bu ayırım, kamu mallarının tahsis biçimine veya kökenlerine göre yapılan bir sınıflandırma olarak da ifade edilebilir. Yapay kamu malları; İnsan yapımı olan kamu malları, yapay kamu mallarını oluşturur ve kamu malı olmaları için bir hizmete veya ortak kullanıma tahsis edilmeleri gerekmektedir. Doğal kamu malları ise kendiliğinden oluşmuştur ve kamu malı olma kriteri olan tahsis şartı bu varlıklar bakımından geçerli değildir. Doğal kamu malları, insan yaşamı açısından vazgeçilemez olmaları nedeniyle korunmaya muhtaçtır. Bu malların tahrip edilmesi durumunda, eski hâline getirilmeleri imkânsızdır ve bu nedenle sınırsız bir şekilde tüketilmemeleri gerekmektedir. Tezin incelediği habitatlar, doğal kamu malları arasında yer almaktadır. Habitatların zarar görmesi durumunda, eski hâline getirilmeleri gerçekten mümkün olamamaktadır (Doğan, 2023).

Sonuç ve Değerlendirme

Kamu mallarının yönetimi ve korunması ile ilgili bazı öneriler aşağıda verilmiştir:

- Kamu Mallarının Özelleştirilmesi, Kamulaştırılması, Kamunun Ortak Kullanımına Açılması ve Kısıtlanması Konularında Kamu Yararının Gözetilmesi: Kamu mallarının özelleştirilmesi, kamulaştırılması, kamunun ortak kullanımına açılması veya kamunun ortak kullanımından kısıtlanması gibi konularda kamu yararının gözetilmesi, kamu mallarının yönetimi ve korunması bakımından son derece hayati bir öneme sahiptir. Zira, bu konular, kamu mallarının niteliğini, statüsünü, hukuki rejimini, kullanım amacını ve yönetim ile koruma usul ve esaslarını etkileyerek, bu malların devletin ve kamunun ortak çıkarına hizmet etmesini, kamu hizmetlerini sunmasını, kamu düzenini korumasını, kamu güvenliğini sağlamasını, kamu sağlığını korumasını, kamu eğitimini geliştirmesini, kamu kültürünü yaymasını ve kamu çevresini korumasını sağlamaktadır. Dolayısıyla, bu konularda kamu yararının gözetilmesi, kamu mallarının etkin bir şekilde yönetilmesi ve korunması için hayati önem taşımaktadır.

- Kamu Mallarının Yönetimi ve Korunması ile İlgili Devletin ve Kamunun İş Birliği, Katılımı, Denetimi, Bilinçlendirilmesi, Eğitilmesi, Bilgilendirilmesi Faaliyetlerinin Artırılması: Kamu mallarının yönetimi ve korunması ile ilgili devletin ve kamunun iş birliği, katılımı, denetimi, bilinçlendirilmesi, eğitilmesi, bilgilendirilmesi gibi faaliyetlerin artırılması, kamu mallarının etkin bir biçimde yönetilmesi ve korunması açısından önem arz eder. Bu faaliyetler, kamu mallarının yönetimi ve korunması ile ilgili ortaya çıkan sorunların, tartışmaların, ihtilafların, çözümlerin, önerilerin, fikirlerin, görüşlerin,

beklentilerin, taleplerin, eleştirilerin, övgülerin, şikayetlerin, duyuruların, haberlerin, bilgilerin paylaşılmasını, değerlendirilmesini ve geliştirilmesini sağlayarak, bu süreçlere daha etkin bir şekilde katılım sağlamaktadır. Bu faaliyetler, kamu mallarının yönetimi ve korunması ile ilgili toplumsal farkındalığı artırarak, bilinci yükselterek, ilgiyi çoğaltarak, sorumluluk duygusunu pekiştirerek, katkıyı teşvik ederek, memnuniyeti güçlendirerek ve güveni artırarak bu süreçlere daha etkili bir şekilde katılım sağlamaktadır.

- **Kamu mallarının kiraya verilmesi:** Devletin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan ve kamu yararına tahsis edilen malların, belirli bir süre ve bedel karşılığında özel sektöre veya gerçek kişilere kullanım hakkının devredilmesini ifade etmektedir. Bu uygulama, kamu hizmetlerinin verimli ve kaliteli bir şekilde sunmasını, kamu mallarının değerini artırmasını, kamu gelirlerini artırmasını, kamu borçlarını azaltmasını, rekabeti teşvik etmesini ve özel sektörün gelişimine katkıda bulunmasını hedeflemektedir. Kamu mallarının kiraya verilmesi süreci, devletin kamu yararını gözetmesi, kamu mallarının niteliğini koruması, kiraya verme şartlarını belirlemesi ve kiraya verme sürecini denetlemesi gibi belirli koşullara tabidir. Yasal düzenlemeler, Anayasa, Kamu Mallarının Kiraya Verilmesi Hakkında Kanun, Kamu Mallarının Kiraya Verilmesi Yönetmeliği, Kamu Mallarının Kiraya Verilmesi Bedelinin Tespiti ve Ödenmesine İlişkin Yönetmelik, Kamu Mallarının Kiraya Verilmesi Bedelinin Ödenmesine İlişkin Yönetmelik gibi mevzuatlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. İdari düzenlemeler ise kiraya veren kamu kurumları, kiraya verilen kamu mallarını belirleyen komisyonlar, bedeli belirleyen bilirkişi heyetleri, bedeli tahsil eden maliye bakanlığı, denetimi yapan sayıştay ve itirazları değerlendiren yargı organları gibi kurumları içermekte olup, bu kurumlar çeşitli işlemleri, kararları, yöntemleri, birimleri ve personeli kapsayan faaliyetlerde bulunmaktadır.

- **Kamu Mallarının İmtiyazla Kullanılması:** Kamu mallarının imtiyazla kullanılması, devletin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan ve kamu yararına tahsis edilen malların, belirli bir süre ve bedel karşılığında özel sektöre veya gerçek kişilere işletme hakkının devredilmesini ifade etmektedir. Bu uygulama, kamu hizmetlerinin daha verimli ve kaliteli bir şekilde sunmasını, kamu mallarının değerini artırmasını, kamu gelirlerini artırmasını, kamu borçlarını azaltmasını, rekabeti teşvik etmesini ve özel sektörün gelişimine katkıda bulunmasını hedeflemektedir. Kamu mallarının imtiyazla kullanılması süreci, devletin kamu yararını gözetmesi, kamu mallarının niteliğini koruması, imtiyaz kullanımı şartlarını belirlemesi ve imtiyaz kullanım sürecini denetlemesi gibi belirli koşullara tabidir. Bu süreç, yasal düzenlemeler aracılığıyla Anayasa, Kamu Mallarının İmtiyazla Kullanılması Hakkında Kanun, İmtiyaz Sözleşmeleri Yönetmeliği gibi mevzuatlar ile yürütülmekte olup, aynı zamanda idari düzenlemeleri içererek kiraya veren kamu kurumları, imtiyazı belirleyen komisyonlar, bedeli belirleyen bilirkişi heyetleri, bedeli tahsil eden maliye bakanlığı, denetimi yapan sayıştay ve itirazları değerlendiren yargı

organları gibi kurumları içermektedir. Bu kurumlar, çeşitli işlemleri, kararları, yöntemleri, birimleri ve personeli kapsayan faaliyetlerde bulunmaktadır.

Ancak, bu çabalar bazen "ortak alan trajedisi" olarak adlandırılan duruma karşılaşılabılır. Bu durumda, bireyler kendi çıkarlarına odaklandıkları için ortak kaynaklar sürdürülemez bir şekilde tükenme eğilimindedir (Hardin, 1968). Bu durumun önüne geçmek için, etkili bir denetim ve yönetim mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

Kamu malları konusundaki bu genel değerlendirmeler, kamu hukuku alanında çalışan akademisyenler ve hukuk uzmanları için önemli bir başlangıç noktası olabilir. Kamu mallarının evrimi, hukuki düzenlemelerin etkisi, uluslararası standartlar ve kamu mallarının korunması gibi konular, bu alanda daha derinlemesine araştırmaların temelini oluşturabilir.

Kamu mallarının genel yararlanma ilkesinin zorlukları ve çözüm önerileri olarak şunlar söylenebilir: Kamu mallarının genel yararlanma ilkesinin uygulanması, bazı zorlukları beraberinde getirebilir. Özellikle, kaynakların sınırlı olması, toplumsal ihtiyaçların sürekli değişmesi ve yönetimdeki karmaşıklıklar, bu ilkenin etkili bir şekilde hayata geçirilmesini engelleyebilir. Bu zorlukların üstesinden gelmek için, kamu hukuku alanında yapılan araştırmalar, çeşitli çözüm önerilerini tartışmaktadır. Bunlar;

Stratejik Planlama: Kamu mallarının etkili bir şekilde yönetilebilmesi için stratejik planlama önemlidir. Bu planlar, gelecekteki ihtiyaçları gidermek ve kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanmak için bir çerçeve sunar. Stratejik planlama, kamu mallarının genel yararlanma ilkesine uygun olarak yönetilmesinde önemli bir araçtır.

Katılımcı Yönetim: Kamu mallarının genel yararlanma ilkesi, toplumun tüm kesimlerinin katılımını gerektirir. Bu nedenle, karar alma süreçlerine ve yönetim mekanizmalarına daha fazla katılım, kamu mallarının daha adil bir şekilde dağıtılmasına ve kullanılmasına katkı sağlayabilir.

Teknolojik İnovasyon: Teknolojik gelişmeler, kamu mallarının daha etkili bir şekilde yönetilmesine olanak tanır. Özellikle, veri analitiği ve dijital platformlar, kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılmasını ve toplumun değişen ihtiyaçlarına daha hızlı bir şekilde uyarlanmasını sağlayabilir (Arıkan, 2022).

Hukuki Reformlar: Kamu mallarının genel yararlanma ilkesinin daha etkili bir şekilde uygulanabilmesi için hukuki reformlar önemlidir. Bu reformlar, mevcut hukuki çerçeveyi güçlendirerek, kamu mallarının korunması ve adil bir şekilde kullanılmasını sağlayabilir.

Eğitim ve Bilinçlendirme: Kamu mallarının genel yararlanma ilkesinin toplum genelinde anlaşılması ve benimsenmesi için eğitim ve bilinçlendirme

çalışmalarına ihtiyaç vardır. Toplumun bu ilkeye saygı göstermesi ve koruması için bilinçli bir vatandaşlık önemlidir (Arslan, 2019).

Sonuç olarak Türkiye Cumhuriyeti kamu hukuku ve evrensel hukuk normları, kamu mallarının yönetimi ve korunması konularında bağlayıcı hükümler içerir. Bu hükümler, anayasa, idare hukuku ve uluslararası hukukun çeşitli dalları arasında entegre bir şekilde ele alınarak, Türkiye'nin kamu mallarıyla ilgili hukuki çerçevesini anlamak mümkündür (Kılıç, 2023).

KAYNAKÇA

- Arikan, N. I. (2022). Kripto paraların dünya genelindeki hukuki durumuna ilişkin bir inceleme. *Düzce İktisat Dergisi*, 2(1), 1-9.
- Arslan, K. O. (2017). Kamu malı niteliğinin tespiti ve kamu mallarından yararlanmanın esasları. *TBB Dergisi*, 131, 57-86.
- Akkoyunlu, P. (2001). Kamu Malı ve Hizmeti Tanımı. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, (40).
- Andersen, E.A. & B. Lindsnaes (2007). "Public Goods Concept, Definiton, and Method". Towards New Global Strategies: Public Goods and Human Rights, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 29-52.
- Çelebi, A., Yalçın, Z., & Yalçın, A. Z. (2008). Kamusal mallar teorisinin değişimi: bölgesel kamusal mallar. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15(2), 1-18.
- Çelik, A. (2015). Kamu malları hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dağtaş, E. (1999). On sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda Kamusal alan- Özel alan ikilemi ve basının Tarihsel gelişimi. *Kurgu Dergisi*, 16, 157-173.
- Doğan, E. Ö. (2023). Habitatların Kamu Malları Rejiminde Korunması (Master's thesis, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü).
- Gözler, K. (2019). İdare hukuku. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Hardin, G. (1968). The Tragedy of the Commons. *Science*, 162(3859), 1243-1248.
- Frischmann, B. M., Marciano, A., & Ramello, G. B. (2019). Retrospectives: Tragedy of the commons after 50 years. *Journal of Economic Perspectives*, 33(4), 211-228.
- Hazelkorn, E., & Gibson, A. (2019). Public goods and public policy: what is public good, and who and what decides?. *Higher Education*, 78, 257-271.
- Işıklar, C. (2023). İdare ile kamu malları arasındaki hukuki ilişki bağlamında devletin hüküm ve tasarrufunda altında olma. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31(2), 707-757.
- Ivanyna, M., & Salerno, A. (2021). Governance for Inclusive Growth, *IMF Working Papers*, 2021.
- Kanlı, İ. B., & Küpeli, İ. T. (2021). Çevre Hakkının Dayanışma Hakkı Olarak Gelişimi ve Türkiye Özelinde Analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 417-448.
- Kahraman, R. (2023). Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçu. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (56), 21-52.
- Kılıç, M. (2023). *Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarının Türk kamu yönetiminde etik ilke uygulamalarının yaygınlaştırılması üzerindeki etkileri* (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Mueller, M. L. (2020). Against sovereignty in cyberspace. *International studies review*, 22(4), 779-801.
- Ozansoy, A. (2009). Amerika Birleşik Devletleri'nde kamu mallarının yönetimi. *T.C. MALİYE BAKANLIĞI Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No:2009/393*.
- Özdemir, M. (2017). Kamu mallarının korunması ve idari yargı. Ankara: Adalet Yayınevi.

- Polat, G. E., & Akçakaya, M. (2022). Kamu Yönetiminde Verimlilik: Kavramsal Bir İnceleme. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 8(2), 250-268.
- Raz, J. (1970). The Concept of a Legal System. In A. P. Simester (Ed.), *Legal Theory and Legal History: Essays on the Common Law* (pp. 318-347). Oxford: Oxford University Press.
- Réaume, D. (2022). Individuals, groups, and rights to public goods. In *Group Rights* (pp. 171-197). Routledge.
- Söyler, İ. Devlet mallarının kamu finansmanı açısından değerlendirilmesi. T.C. Maliye Bakanlığı, yayın no: 2005/ 368.
- Şimşek, S. (2014). Kamu Mallarının Özel Mülkiyete Konu Olmaması İlkesinin Mülkiyet Hukukuna Yansımaları. *Sayıştay Dergisi*, 92, 93-115.
- Tseng, T. W. J., Robinson, B. E., Bellemare, M. F., BenYishay, A., Blackman, A., Boucher, T., ... & Masuda, Y. J. (2021). Influence of land tenure interventions on human well-being and environmental outcomes. *Nature Sustainability*, 4(3), 242-251.
- Yağcı, P. (2020). Mülkiyet hakkı kapsamında kamu mallarının haczedilmezliği üzerine bir değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 600-616.
- Yoruldu, M. (2021). 5018 sayılı kamu mali yönetimi ve kontrol kanunu kapsamında getirilen demokratik ilkeler ve bütçe anlayışındaki değişimler. *Türkav Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 61-75.
- Yumuşak, İ. G., Aydın, M. (2005). *Bilgi Kamusal Bir Mal midir? Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (2), 104-122.

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Bu çalışmada kamu mallarının tanımı, geçmişi, yönetimi, savunması, çeşitleri, kullanımı ve faydalanma biçimleri, literatür taraması yoluyla detaylı bir şekilde araştırılmıştır. Çalışmanın kapsamında genel faydalanma ve özel faydalanma kavramları, bu malların özelliği ve bu konulara ilişkin kabuller de ele alınmıştır. Ancak, bu araştırmanın amacı yalnızca kamu mallarının tanımını içeren bir literatür incelemesi değildir, aynı zamanda güncel kamu hukuku yazınına hakimiyeti de elde etmektir. Kamu mallarının toplumsal açıdan önemi, insanların ortak kullanımına açık olmaları ve toplumun refahına katkıda bulunmalarıdır. Bu çalışma aynı zamanda kamu mallarının toplumda nasıl bir yere sahip olduğunu ve toplumun bu mülklerden nasıl yararlanabileceğini anlamak ve anlatmak amacı gütmektedir. Kamu mallarının kullanımı ve yararlanma biçimleri, kamu mallarının yararlanma hakkının sınırlandırılması gibi konular da çalışmanın içeriğinde yer almaktadır. Kamu mallarının yönetimi ve korunması hem yasal hem de idari düzenlemelerle sağlanmaktadır. Bu çerçevede, Anayasa, Kamu Mallarının Yönetimi ve Kullanılmasına İlişkin Kanun, Kamu Mallarının Korunması Hakkında Kanun, Kamu Mallarının Tahsisine İlişkin Yönetmelik, Kamu Mallarının Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik, Kamu Mallarının Korunmasına İlişkin Yönetmelik gibi yasal düzenlemeler önemli bir yer tutmaktadır. Aynı zamanda, devletin merkezi ve yerel yönetimleri, kamu kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri, kamu tüzel kişileri ve kamu hizmeti gören özel kuruluşlar gibi çeşitli kamu tüzel kişileri tarafından yapılan işlemler, alınan kararlar, uygulanan yöntemler, kullanılan araçlar ve atanan personel gibi idari düzenlemeler de kamu mallarının yönetimi ve korunması süreçlerine dâhil olmaktadır. Çalışma, kamu mallarının tanımı ve tarihsel gelişimi üzerine odaklanarak çoğunlukla yerli yazında yapılan inceleme ile devam etmiştir. Ardından, kamu mallarının yönetimi ve kullanımının sınırlandırılması ayrıntılı bir şekilde ele alınıp bu kullanım biçimleri genel ve özel yararlanma bağlamında ilkesel olarak ifade edilmiştir. Yapılan literatür taramasından elde edilen sonuçlar ve anlaşmazlıklara getirilen çözüm önerileri, çalışmanın sonuç kısmında özetlenmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

In this study, the definition, history, management, defense, types, use and utilization of public goods were investigated in detail through literature review. Within the scope of the study, the concepts of general utilization and special utilization, the characteristics of these goods and the acceptances regarding these issues are also discussed. However, the purpose of this research is not only a literature review that includes the definition of public goods, but also to gain a grasp of current public law literature. The social importance of public goods is that they are available for common use by people and contribute to the welfare of society. This study also aims to understand and explain what place public goods have in society and how society can benefit from these properties. Issues such as the use and utilization of public goods and the limitation of the right to benefit from public goods are also included in the content of the study. The management and protection of public property is provided by both legal and administrative regulations. In this context, legal regulations such as the Constitution, the Law on the Management and Use of Public Goods, the Law on the Protection of Public Goods, the Regulation on the Allocation of Public Goods, the Regulation on the Use of Public Goods, and the Regulation on the Protection of Public Goods have an important place. At the same time, administrative regulations such as transactions made by various public legal entities such as central and local governments of the state, public institutions and organizations, public economic enterprises, public legal entities and private organizations providing public services, decisions taken, methods applied, tools used and personnel assigned. It is also involved in the management and protection processes of public assets. The study continued with a review of mostly domestic literature, focusing on the definition and historical development of public goods. Then, the management and limitation of use of public goods are discussed in detail and these forms of use are expressed in principle in the context of general and private use. The results obtained from the literature review and the solution suggestions to the disputes are summarized in the conclusion of the study.